

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS → SECTION I.

РІК-LL Ч. 153. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 7. серпня 1943.

No. 153. Jersey City, N. J., Saturday, August 7, 1943. VOL. LL.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America

ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

УРЯД ЗАБРАВ МАЙНИ ВЛАСНИКАМ, МАЮТЬ ЗАПЛАТИТИ ЗА ГОСПОДАРЮВАННЯ

ВАШИНГТОН. — Інтересна спірка повстала між власниками вуглевих копалень і федеральним урядом. Уряд обняв копальні під управу, щоб недопустити до дальших страйків углекопів. Власники копалень жадають заплати за шкоди, які з цього повстали. Секретар внутрішніх відносин Гарі Ікес, що є господарем копалень іменем федерального уряду, погрожує, що уряд зажа-

дає від власників копалень заплати за ведення копального підприємства вчасі, коли власники не могли дати собі ради.

Ікес господарить в майнах уже три місяці. Хочє віддати їх власникам аж тоді, коли мине загроза страйку углекопів. Голова майнерської юнії Дуис погрожує страйком ще на 1. жовтня, коли не буде заключений новий контракт з майнерами.

ПОБОРОВА РАДА В НЬО ДЖЕРЗІ НЕ ХОЧЕ ПОКЛИКАТИ БАТЬКІВ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

ЕЛИЗАБЕТ (Нью Джерзі). — Урядовці з 2. округи Поборової Ради кинули визов вашингтонському урядови за розпорядок покликати батьків до воєнної служби із днем 1. жовтня. Голова цієї ради вислав лист до президента Рузвелта, до Комісаря Воєнної Мужви МакНота, до крайового директора Поборової Служби ген. Гершія і до всіх гвернорів та сенаторів з вясненням, такого поступку. В листі сказано, що його Поборова Рада не буде покликати батьків до чинної служби так довго, поки не будуть наперед покликані всі безженні молодці.

СВАРКА МІЖ ПОЛЯКАМИ ЗА РІШЕННЯ СХІДНИХ ГРАНИЦЬ ПОЛЬЩІ.

За доношенням ОНА, підчас дебати в Раді Народовій Польщі в Лондоні над програмовою промовою прем'єра Міколайчика посол Роман Зенглер, член „Строїництва Народового“, заявив, що зближається час визволення Польщі, а тим самим період важкої боротьби за границі Польщі. Він ставив домагання, щоби Польща не відступала ніяких територій на сході, а рівночасно старалася поширити доступ до моря та побільшити посілости на заході. Він виступив гостро проти домагання так званих реальних політиків, що готові поторгуватися за східні границі й піти в цій справі на різні уступства. На такі пропозиції, говорив посол, може бути тільки одна відповідь: Ні!

Польська Агенція Телеграфічна (ПАТ), подаючи вістку про це засідання Ради, поминула цей інцидент, і за це поминення польські газети в Америці, протинні польському урядови в Лондоні, гостро уряд критикують.

ПОВАЖНА ЗАГРОЗА У ДАЛЬШІМ ВЕДЕННЮ ВІЙНИ ЧЕРЕЗ НЕДОСТАЧУ ЛІТАКІВ

ВАШИНГТОН. — Постійне зменшення продукції воєнних літаків нагнало страху воєнному департаментови, щоби не вийшла з цього шкода для дальшого ведення війни. На доручення департаменту Джеймс Бірнс, директор Воєнної Мобілізації, звернувся з проханням до знавця воєнного промислу Бернарда М. Баруча, щоби він доміг розв'язати ці труднощі. Продукція літаків недописує тому, що бракує людей до праці у фабриках літаків. Головна недостача виявилася в виробі літаючих фортець, що тепер відносять великі перемоги в Європі.

ПАТ КАЖЕ, ЩО ПОЛЯКИ БИЛИСЯ З НІМЦЯМИ І УКРАЇНЦЯМИ.

Польська Агенція Телеграфічна потверджує вістку з польського підпілля, що в листопаді 1942 року сильні відділи „підземної Польщі“ напали були на німецький поліційний постерунок у Городичі. Розв'язалася битва, в котрій згинули 7 німців і 8 українців і було багато ранених.

РОСИЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ БІЛГОРОД І ЖЕНУТЬ ВОРОГА НА УКРАЇНУ

Прем'єр Сталін видав спеціальний комунікат з повідомленням про заняття червоною армією Орела й Білгороду. Він називає ці добутки найбільшим літнім тріумфом війни та кличе червону армію йти далі на захід з кличем: „Смерть німецьким наїзникам!“

Розбиті коло Орела німці відступають на Брянськ, а червона армія жене їх на Україну. Їм грозить заломання всієї оборони в центральній частині, якби це сталося, то вони відій відступили би аж на лінію Дніпра.

Бритійці заняли Катанію

Головна аліянтська квартира в північній Африці сповістила офіційно вістку про захоплення Катанії британською восьмою армією. По 28 днях кампанії на Сицилії британці вдерлися до міста, виперли ворога рукопашними боями й прогнали його далі на північ.

Заняття цього другого по Палермі міста Сицилії буде мати великий вплив на дальшу кампанію на Сицилії, хоча нині ще не можна говорити, що ця кампанія обмежиться до „вимітання“ ворога з останніх позицій.

Аліянтські воєнні кораблі бомбардували місто Таорміну, ко-

тре лежить далі на північ від Катанії, на другому боці вулькана Етні, а через котре мусить переходити відступаючий ворог. Ворог програв оборону Катанії, як британці захопили на заході від цього міста Містербіанко й Патерно. Канадійці доперли вже до міста Регальбуто, а американці до Троїни та Сан Фрателло, де їм помагали теж кораблі з моря.

Того самого дня аліянтські літаки бомбардували доки й субмаринові бази в Неаполі, залізничні пристособлення в Батіпалії та залізничні вузли в Паоля й Маріна ді Катанцаро.

ЗНОВУ БОМБАРДУЮТЬ РУРЦИНУ

Бритійські бомбовики били в середу по Рурцині й Надренцині.

Літаки британської воєнної флотії затопили за один день три нацистичні субмарини.

ВІДЧУВАЮТЬ УЖЕ БРАК МИЛА

НЬО ЙОРК. — У дрібнім продажі помітний брак мила, головним в порошоківаній формі. В купецьких колах пояснюють це тим, що в Злучених Державах купують тепер мило на 10 відсотків більше ніж звичайно продається для цивільного населення. У сусіднім стейті Нью Джерзі також недостає порошоків виробів, уживаних до миття начиння та до чищення предметів.

ПРЕЗИДЕНТ НАЗНАЧУЄ ДЕНЬ МОЛИТВИ

Президент Рузвелт видав зазив, щоби кожен американець та американка найшли час на молитву в Дні Льюальности, що його він назначив на 2. жовтня б. р. Мотиви такої потреби висловив Рузвелт у письмі до дирекції фундації Золотого Правилу. У письмі сказано: „Дні небезпеки, що ми їх переживаємо, вказують на konieczність звернутися до цієї сили, яку єдина релігія може нам дати. Ми нація з різнородними признаками походження та різнородними духовними традиціями, а всі ми тишимся релігійною волею, отже волею молитися до Бога відповідно до потреб нашої совісти.“

„Тому я вірю, що в суботу, 2. жовтня, а також в неділю, 3. жовтня, кожен громадянин занесе свої молитви у місці його звичайного богослуження“.

НІМЕЧЧИНА ХВАЛИТЬСЯ ПРИХИДЬНІСТЮ БАДОЛІЯ

Кабінет маршала Бадолія відбув півчверта годинне засідання, але не подав ніякої пропозиції в справі мира.

Зараз потім берлінське радіо заявило, що італійський кабінет зробив позитивний зворот до Осі.

Кабінет прийняв кілька мір на час війни. З них виходило би, що Бадоліо хоче далі воювати. Між іншим загострено контролю над пресою й радіом. Рівночасно уряд запевнив італійський народ, що уряд виконає вірно всі зобов'язання уряду.

КАТАНІЯ ВИТАЄ ВХОДЯЧУ АРМІЮ БРИТАЙЦІВ

Полковник передних частин британських військ дістав від посадика міста Катанії задачу міста. Як армія стала вмащеровувати до міста, населення вийшло з розбитих домів і оваційно вистало британців.

АМЕРИКАНЦІ ОБНЯЛИ ПЕРСТЕНЕМ МУНДУ

Американська піхота вже захопила половину летунського майдану в Мунді. Цілий японський гарнізон Мунди оточений з усіх боків. Американці його поступенно зовсім винищують.

ШВЕЦІЯ ЗАКРИЛА ГРАНИЦІ НІМЕЧЧИНІ

Шведський уряд відкликав даний німцям дозвіл на перевіз шведською територією військ і воєнних припасів. Перевіз війська має скінчитися з днем 20. серпня, а перевіз матеріалів 15. серпня.

Уряд каже, що цей перевіз робить Швеції труднощі в удержуванні нейтральності.

LIBRARY OF CONGRESS WASHINGTON D. C.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

МИМОХОДОМ

Уряд Адміністрації Цін подав до публичного відома цифри про зріст заробітків серед фабричних робітників. Виказує це урядове бюро, що зарібки робітників у фабричних підприємствах краю від 1. січня 1941 року до 1. березня 1943 року зросли на майже 29%. Такий зріст виказує статистика вже по відповідному відтрученню на зростаючі кошти життя. Отже зросла так звана справжня робітничая заплата; себто фабричні робітники можуть тепер дістати більше всякого добра й послуг.

Рівночасно Уряд Адміністрації Цін розкриває, що справжня ро-

бітничая заплата нефабричних робітників за згаданий період часу зменшилася на 3%. Це значить, що підчас коли фабричні робітники можуть дістати нині всякого добра на 30 процентів більше, нефабричні робітники мусять обходитися з меншою кількістю.

Між нефабричними робітниками головну групу становлять канцелярйні робітники, що, як звісно, не є зорганізовані. В цей спосіб урядове бюро мимоходом дало робітникам лекції в вартості організації робітників для справи поправи свого життя.

І ХРОБАК ВОРУШИТЬСЯ

36 Швеції приходять вісти, що шведський уряд нарешті збирається відкликати даний колись німцям дозвіл перевозити через шведську територію війська й амуніцію з Норвегії до Фінляндії. „Юнаїтід Прес" навіть каже, що таке рішення вже запало на зібранню міністерського кабінету, а дехто додає, що шведський уряд уже повідомив про це рішення Німеччину та що урядові остається тільки повідомити про це публіку.

З огляду на те, що дозвіл шведського уряду на перевіз шведською територією війська й амуніції на війну викликав широкі толкування, бо дехто вважав його порушенням шведської нейтральності в користь Німеччини, відкликання цього дозволу в теперішню пору мусять викликати знову поважні толкування. Даючи німцям дозвіл на перевіз війська й амуніції своєю територією, Швеція видно признала себе заслабою спротивлятися Ні-

меччині. Колиж вона рішилася тепер відмовити Німеччині признаного давніше права, то тим самим Швеція признала, що Німеччина тепер їй за це не може нічого зробити.

Не можна припустити, щоб Швеція не брала під увагу можливості, що слаба нині Німеччина буде шукати пімсти на Швеції за цю образу після війни. Якби Німеччина перемогла в війні, вона певно скоро найшла би нагоду й притоку пошукати собі „сатисфакції". Зогляду на те шведське рішення все таки відмовити німцям права на перевіз війська й амуніції шведською територією треба признати як доказ, що Швеція вважає цю війну для Німеччини програною. Для нас, що живуть відгороджені від Німеччини муром війни, така розцінка ситуації з боку наряду, який міг поглянути на цілу ситуацію й на німецьке подвиря, є дуже цінним причинком для розгляду положення.

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКА В НІМЕЧЧИНІ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Аліантські круги в Лондоні дістали вістку, що німці перевели зі Львова до Німеччини дивізію українських добровольців. Кажуть, що вона є добре вимуштрована і німці будуть вживати українців до здушування повстань, якби такі вибухнули в Німеччині. Люди, які слідили за тим, що саме німці будуть з українськими військами робити, були тої думки, що німці пішдють українську дивізію воювати з большевиками, але показалося, що замість на фронт, німці перевезли українців до Берліна.

„Аліантські обсерватори при-

пускають, що німці українцям не довіряють і бояться послати їх на російський фронт. А що вони сподіваються в дома повстань, то перевезли їх туди, аби в разі потреби можна українців ужити проти своїх власних людей. Це показує також, що німці не певні того, що якби в Німеччині вибухли заворушення, то німецький вояк не хотівби стріляти до свого народу. На їх думку, це краще можуть робити українці.

В Лондоні є також вістка, що часті й ефектовні рейди аліантської воздушної сили на проміслові осередки в Німеччині, примусили німців перевезти до Львова тринадцять заводів воєнного виробництва.

НА ВОЛИНІ ГОРЯТЬ ПОЛЬСЬКІ СЕЛА.

ЛОНДОН, (ОНА). — Польські державні кола в Лондоні довідалися в Стокгольмі, що українці й литовці, що є на німецькій службі, спалили на Волині чотири польські села: Полонку, Лаврів, Сенкевічівку і Селевіжівку. Цю вістку мала передати тайна польська радіостанція „Світ". Бесідник говорив, що поляки не нарікають за спалення сіл на цілий український нарід, але тільки на тих українців і литовців, які служать німцям і з ними співпрацюють. Таких українців, що співпрацюють з німцями в Польщі, мовляв, багато нема; українська суспільність тримається від них здалека, але трапляються одиниці, що лакомяться на гроші, чи на похвалу, і роблять те, до чого їх німці намовляють.

Радіобесідник тайної польської станиці „Світ" взивав литовців і українців, щоби не давали себе провокувати, бо німці на Волині вже довго не будуть, а поляки й українці є господарями на Волині і їм треба жити з собою по сусідськи.

НІМЦІ ПЕРЕВОЗЯТЬ ЦИВІЛЬНЕ НАСЕЛЕННЯ НА СХІД.

СТОКГОЛЬМ, (ОНА). — Повітряні рейди англійських й американських бомбовиків примушують німців перевозити своє населення на схід. Кажуть, що в останніх двох місяцях німецький уряд вивіз до Польщі кількадесят тисяч німецьких жінок, старців і дітей, яких розташовано в таких місцях де німці несподіваються повітряних рейдів. Німецька поліція в Польщі списує де знаходяться відповідні для німців помешкання і, як прийде транспорт німецьких виселенців, то поляки мусять свої мешкання опускати і віддавати їх для німців.

Таким чином поляки опиняються без даху над головою і мусять спати під голим небом. Німецька поліція гонить поляків до праці на риллі і заставляє їх робити від ночі до ночі. Німцям треба великого запасу поживи і вони вивозять з Польщі все, що можуть захопити. Поляки ходять голі, босі й голодні, а німці випасаються і кажуть, що вони навчать поляків вищої культури. Німецькі переселенці в Польщі зачинають поволи загосподарюватись і не конче хотіли би вертати додому, бо кажуть, що там тепер не дуже безпечно.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В УКРАЇНСЬКИМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого свідства.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: денно від 10 до 7. В неділі офіс зачинений.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

Дня 3. серпня 1943. року номер у Нью Йорку член Укр. Зап. Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу,
МИХАЙЛО Г. ПЕТРИК.
Похійний походив зо села Пошова, пов. Ліско, родився 1882 року. До У. Н. Союзу вступив в році 1917. Похійив у смутку жену Катерину, дочку Анну і сина Йосифа.
Похорон відбудеться в суботу, 7. серпня, в год. 10. рано, з похоронного заведення, 121 Еве. А., до костела св. Станислава при 7. вул. Просимо вільних від праці членів взяти участь в похороні. — В. Р. П.
П. Кучма.

МИРОН ЛИТВІН**І СИН****УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКОУКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребани по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИКНА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю**МИХАЙЛО НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОНі вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
і ОКОЛИЦІ**KANAI KAIN**

FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4848